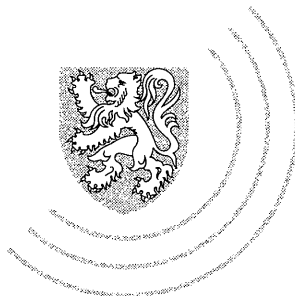

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

14 november 1996

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Herman Suykerbuyk c.s. –

**houdende vaststelling van de voorwaarden voor getroffen
van repressie en epuratie, en voor oorlogsslachtoffers
om in aanmerking te komen voor een financiële tegemoetkoming**

ADVIES

van de Raad van State

Zie :

298 (1995-1996)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

RAAD VAN STATE

L. 25.285/8.

Brussel, 13 november 1996

Mijnheer de Voorzitter,

In antwoord op Uw brief van 26 juni 1996, heb ik de eer U hierbij een uitgifte te zenden van het advies van de Raad van State over een voorstel van decreet houdende vaststelling van de voorwaarden voor getroffen en van repressie en epuratie, en voor oorlogsslachtoffers om in aanmerking te komen voor een financiële tegemoetkoming.

Met bijzondere hoogachting.

De Voorzitter van de Raad van State,

J.-J. STRYCKMANS

De Heer N. DE BATSELIER
Voorzitter van het
Vlaams Parlement
1011 Brussel

KONINKRIJK BELGIE.
-----ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 2 juli 1996 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem van advies te dienen over een voorstel van decreet "houdende vaststelling van de voorwaarden voor getroffenen van repressie en epuratie, en voor oorlogsslachtoffers om in aanmerking te komen voor een financiële tegemoetkoming" (Parl. St., Vl. P., 1995-96, nr. 298/1), heeft op 12 november 1996 het volgend advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP.

1. Het voor advies voorgelegde voorstel strekt ertoe een recht op een geldelijke bijstand te verlenen aan de oorlogsslachtoffers en de getroffen en van de repressie, of hun rechtverkrijgenden (artikel 3, inleidende zin).

Onder "oorlogsslachtoffers" worden slachtoffers van de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) en de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) verstaan (artikel 2, 1°). Die slachtoffers vallen onder toepassing van de voorgestelde regeling, als aan hen geen voldoende vergoeding als gevolg van een federale regeling kan worden toegekend, of als zij wegens de sluiting van de aanvraagtermijnen niet het voordeel van een federale regeling genieten (artikel 2, 2°).

Onder "getroffenen van de repressie" worden diegenen verstaan "die strafrechtelijk veroordeeld werden alsook diegenen die het voorwerp waren van andere gerechtelijke of bestuurlijke maatregelen, wegens incivieke handelingen gepleegd in de periode van 1 september 1939 tot 8 mei 1945 en die hetzij het voordeel van eerherstel genieten, hetzij bij genademaatregel een volledige kwijtschelding van hun straffen bekwamen, hetzij na een procedure van herziening van de veroordeling vrijgesproken werden" (artikel 2, 3°).

2. Om de geldelijke bijstand te verkrijgen, moeten de bedoelde personen aan een aantal voorwaarden voldoen.

Zij moeten de Belgische nationaliteit bezitten, of van rechtswege vervallen verklaard zijn van die nationaliteit, op grond van de besluitwet van 20 juni 1945 of de besluitwet van 30 december 1953 (artikel 3, b).

Voorts moeten zij, op het ogenblik van de inwerkingtreding van het voorgestelde decreet, in het Nederlandse taalgebied wonen of in Brussel behoren tot de Vlaamse Gemeenschap (artikel 3, c).

Ten slotte moeten de aanvragers "nog steeds een bijzonder nadeel ondervinden dat, wat de oorlogsslachtoffers betreft, aantoonbaar verband houdt met de oorlog en, wat de getroffen en van de repressie betreft, het aantoonbaar gevolg is van de te hunnen opzichte getroffen repressiemaatregelen" (artikel 3, d).

3. De bijzondere bijstand wordt vastgesteld op 20.000 frank per jaar, te verhogen met 5.000 frank per persoon ten laste (artikel 5).

4. Het voorgestelde decreet voorziet ten slotte in de oprichting van een commissie die aan de Vlaamse regering advies moet geven over de aanvragen tot bijstand (artikel 6).

BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP.

1. Zoals uit de toelichting bij het voorstel blijkt, zijn de indieners van oordeel dat de voorgestelde regeling kadert binnen de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake de "bijstand aan personen", bedoeld in artikel 5, § 1, II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (toelichting, pp. 2 en 3-4).

De Raad van State ziet geen andere aangelegenheid, behorend tot de bevoegdheid van de gemeenschappen, welke te dezen relevant zou zijn. Hij zal de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap dan ook vanuit dat oogpunt onderzoeken.

2. De aan de gemeenschappen overgedragen "bijstand aan personen" is gericht op personen die zich om een of andere reden in een situatie bevinden die hun recht geeft op een bepaalde bijstand vanwege de overheid.

De situatie die tot een dergelijke bijstand aanleiding geeft, kan vanuit een dubbel oogpunt bekeken worden.

Volgens een eerste benadering wordt rekening gehouden met de oorzaken die tot een behartigenswaardige toestand kunnen leiden. Aldus kan een lijst opgesteld worden van bepaalde categorieën van personen die aanspraak kunnen maken op bijstand vanwege de overheid. De omvang van de bijstand kan dan verder afhankelijk gesteld worden van de mate van behartigenswaardigheid.

Volgens een tweede benadering wordt rekening gehouden met de situatie zelf waarin een persoon, om welke reden dan ook, terechtgekomen is. Kenmerkend daarbij is dat de persoon om een of andere reden noodlijdend is, en uit dien hoofde recht heeft op "sociale bijstand" (1). Bij het bepalen van de omvang van de bijstand zou de overheid dan verder een differentiatie kunnen invoeren naar gelang van de oorzaak van de noodsituatie.

3. Uit artikel 128, § 1, van de Grondwet blijkt dat een bijzondere wet de persoonsgebonden aangelegenheden vaststelt waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn. Wat de bijstand aan personen betreft, zijn die aangelegenheden opgesomd in artikel 5, § 1, II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Aangezien de bevoegdheden van de gemeenschappen toegewezen bevoegdheden zijn, is de in artikel 5, § 1, II, gegeven opsomming van limitatieve aard. Aangelegenheden die behoren tot de bijstand aan personen, doch niet in de opsomming vermeld zijn, behoren tot de residuaire bevoegdheid van de federale overheid.

(1) Zie in die zin artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet, dat o.m. het recht op sociale bijstand erkent. Uit de parlementaire voorbereiding van die grondwetsbepaling blijkt dat hiermee o.m. de bescherming beoogd wordt van de mens in nood (toelichting bij het voorstel van de werkgroep "economische en sociale rechten", ingediend door de heren Stroobant en Taminiaux, Parl. St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 100-2/3°, p. 19; zie ook het verslag van die werkgroep, Parl. St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 100-2/4°, pp. 99-100).

4. De in artikel 5, § 1, II, gegeven opsomming blijkt gedeeltelijk uit te gaan van categorieën van personen die zich in een behartigenswaardige toestand kunnen bevinden, en gedeeltelijk van de toestand zelf waarin de betrokkenen zich bevinden.

Wat de categorieën van personen betreft, zijn de gemeenschappen bevoegd voor het gezinsbeleid (1°), het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen (3°), het beleid inzake minder-validen (4°), het bejaardenbeleid (5°), de jeugdbescherming (6°) en de sociale hulpverlening aan gedetineerden (7°). Er kan hier gesproken worden van een "categoriale" benadering van de welzijnsproblematiek.

De gemeenschappen zijn voorts ook bevoegd voor het beleid inzake maatschappelijk welzijn (2°). Dit beleid is specifiek gericht op het verschaffen van bijstand aan mensen die in een zekere nood verkeren. Zoals uit de in artikel 5, § 1, II, 2°, bedoelde uitzonderingen a) en b) blijkt, is de opvang van de diepste nood een aangelegenheid waarvoor de federale overheid nog bevoegd gebleven is, doch staat het aan de gemeenschappen om een beleid uit te werken dat die nood desgevallend verder kan verlichten. De aard van de nood, bekeken in het licht van de omstandigheden die ertoe aanleiding gegeven hebben, speelt hier geen rol. Voor zover uitgegaan wordt van de noodsituatie op zich, ongeacht de oorzaak ervan, zijn de gemeenschappen in beginsel bevoegd. Zij zijn m.a.w. bevoegd voor de "algemene" benadering van de welzijnsproblematiek, onder voorbehoud van de minimale regelingen i.v.m. bestaansminimum en maatschappelijke

dienstverlening welke tot de bevoegdheid van de federale overheid zijn blijven behoren.

5. Het voorstel beoogt een regeling ten gunste van de oorlogsslachtoffers en de getroffen en van de repressie. Die regeling voorziet in een geldelijke bijstand aan die personen, mits dezen aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Gelet op zijn voorwerp, regelt het voorgestelde decreet een aangelegenheid die tot de "bijstand aan personen" gerekend moet worden.

De voorgestelde regeling is gericht op een welbepaalde categorie van personen (oorlogsslachtoffers en getroffen en van de repressie). Alleen wie tot die categorie behoort, kan aanspraak maken op de bedoelde bijstand. Het voorstel beperkt het voordeel van het recht op bijstand weliswaar tot de personen die "nog steeds een bijzonder nadeel ondervinden". Deze beperking, die verband houdt met de mate van hulpbehoefte, is echter slechts relevant voor zover de betrokkene heeft aangetoond te behoren tot de categorie van personen waarvoor de regeling bedoeld is. De bedoelde beperking heeft m.a.w. niet tot gevolg dat de voorgestelde regeling kadert in de "algemene" benadering van de welzijnsproblematiek.

De in het voorstel bedoelde categorie van personen behoort niet tot degene ten aanzien waarvan de gemeenschappen bevoegd gemaakt zijn om een categoriaal welzijnsbeleid te voeren. Uit de parlementaire voorbereiding van de

bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan trouwens afgeleid worden dat een categoriale benadering ten gunste van de getroffen en van de repressie uitdrukkelijk ontzegd werd aan de gemeenschappen (1).

Precies omdat het voorstel een zuiver categoriale benadering inhoudt, kan het evenmin ingepast worden in het beleid inzake maatschappelijk welzijn waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn.

6. Uit het voorgaande volgt dat het voorstel, zoals het geconcipieerd is, niet behoort tot de aangelegenheden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is.

(1) Zie de verwerping van een amendement-Van Ooteghem (Parl. St., Senaat, 1979-80, nr. 434-4) door de Senaat (Parl. Hand., Senaat, 22 juli 1980, p. 2342), alsmede de verwerping van een amendement-Schiltz (Parl. St., Kamer, 1979-80, nr. 627-2, p. 12) door de Kamercommissie (Parl. St., Kamer, 1979-80, nr. 627-10, p. 76) en nadien door de voltallige Kamer (Parl. Hand., Kamer, 3 augustus 1980, p. 3122). Men raadplege verder, over de parlementaire behandeling van die amendementen, het advies L. 16.224/8 van de Raad van State van 4 oktober 1984 over een voorstel van decreet van de heer Somers houdende toekenning van normalisatietoelagen aan gezinnen en bejaarde alleenstaanden waarvan het normaal inkomen ten gevolge van maatregelen in het kader van de repressie en epuratie in sterke mate werd verminderd en/of zelfs beneden het bestaansminimum ligt, Parl. St., Vl. Raad, 1983-84, nr. 262-2, pp. 3-4, nr. 2.4).

De kamer was samengesteld uit

de Heren : W. DEROOVER,	kamervoorzitter,
P. LEMMENS,	staatsraden,
L. HELLIN,	
A. ALEN,	assessoren van de
H. COUSY,	afdeling wetgeving,
Mevrouw : F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. VERMEIRE, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS.

W. DEROOVER.